

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak

Helyben:		Vidékre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy óra	1 "	Egy óra	2 "

Felelős szerkesztő

Kutasi Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.

Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fe.

A lelki nyomorékok gondozása.

Debreczen, febr. 4.

A kiseddek rossz táplálkozása hiányos felügyelése, a szülők iszákossága okozza többnyire a lélek nyomorúságát és minthogy e bajok túlnyomólag a szegény néposztályok szűkölködő tanyáin tenyésznek, ezek kebeléből kerül ki a legszámosabb gyöngélműjű és hülye. — Nekik aztán igazán, mint a légmadarainak, meg a mezők lilimának, csak az Isten viseli gondját. Hanem hát ezek a szerencsétlen teremtések sem vonhatják ki magukat annak az isteni törvénynek szigora és sulya alól: segíts magadon, az Isten is megsegít. Tehéttelenségükben képtelenek magukon segíteni, iszonyu sors vár rájuk. Áznak, fáznak és kopálnak, mint a kivert ebek és emellett még a neveletlen utca kiesapongó és durva szeszélyeinek esnek prédájává.

A jótékonyosság rejtélyes lovagjai voltak az elsők hazánkban, kik megszállták társadalmunk páriáit és titkos kezeik lerakták azon intézmény alapját, a melyben kísérletet tettek, hogy abból a penészes anyagból hasznos embereket faragjanak. A szabadkőművesek kezdése hálásnak ígérkezvén, magánvállalkozás vette át az intézményt. E fordulat nem mozdíthatván elő az intézmények czéi-

arányos, nagyobb szabású fejlődését, a legutolsó polgárai iránt tartozó kötelességének tudatára ébredő állam, nem kis áldozatok árán, szárnyai alá fogta a korlátolt szelleműek neveltetésének ügyét.

Elképzelhetni, hogy nem könnyű mesterség azokat a félbeszakadt lényeket kiművelni, mikor még az ép eszűek okszerű nevelése is voltaképp művészet. Tanításuk népoktatási rendszerünk keretében mozogván, a főgondot az értelem bővítésére és köszörszerűsítésére fordítják. — Szép, sőt mondhatni, meglepő eredményt érnek el az értelem és beszédgyakorlatok által. A számvetés eredménye a dolog természete szerint kevésbé kedvező, míg az írva-olvasással kétségkívül többre haladnának, ha megbarátkoznának a fonomimikai módszerrel, melyet különben is gyógypedagógiai szerencsés kísérlet hozott létre és a melyet a balparti kiegészítő iskolában csakugyan a kívánt sikerrel alkalmaznak.

Mindenesetre érdekes és felette tanulságos lenne őket a szabadon folytatott játékok közben is tervszerűen megfigyelni és a tapasztalatokhoz képest lélekfejlesztési célzattal, játékokat lehetőleg észrevétlenül, illetve feltűnés nélkül irányítani. Önként kínálkozik erre a játék alkotóelemé és szervező ereje, a képzelet, mely szárnyaszegetten és za-

bolázatlanul ugyan, de működik, miről a laikust is meggyőzi a félkegyelműnek magába beszélese és magába nevetése. Hogy a testi nevelés fontosságát nem téveszthetik szem elől, ez természetes. Hiszen éppen testi bajukban kereshető lelki fogyatékoságuk oka és testi momentumokban tükröződik vissza szellemi ferdeségük. Ügyefogyott maguktartása, kézmozdulataik, csoszogó járásuk, hebegő beszédjük, a tisztaságba ütköző gyöngeségük, táplálkozásuk, nappali és éjjeli tartózkodásuk helye, szórakozásuk minősége s egyáltalában minden, mi az egészséggel összefügg, orvoslásuk szempontjából, nagyon figyelemreméltók. A ki csak belép intézetük tágas, szellős, kellemes fekvésű és tiszta épületébe, tájékozást nyer arra nézve, hogy a vezetők lelki ismeretesen számoltak az egészségügyi alapfeltételekkel sőt az intézmény szellemi berendezésére vetett egy tekintet is meggyőző arról, hogy nem hiányoznak azon eszközök és módok sem, melyek hivatása az iskolai testedzést és ügyességet szolgálja. A tanítás tervébe fel van ugyan véve egy torna, valamint a kézügyesítő slójd. Talán még szélesebben kellene kiterjeszteni az izmokat és idegzetet erősítő munkára való nevelés törekvését, jöllehet a tömeges oktatás még a szokottnál is nagyobb nehéz-

Tárcza.

Irodalom.

Irtá: Octeva Mirbeau.

A nagy író még az ágyban fekszik és a postáját olvassa. Constant, az inasa, diszkrét kopogtatás után bevezeti René Dumouint.

A nagy író: Hogyan, te vagy az?

Dumoulin: Testestül-lelkestül!... Erre mentem és az az ötletem támadt... Így szóltam magamban! „Megállj! hátha jó reggelt kívánnék a jeles írónak?”

A nagy író: Kedves ötlet...

Dumoulin: Szeretnék egyszer látni is látni... egy nagy író otthoni kényelmében... mert a nagyembereket mi, a kicsinyek, mindig csak frakkban látjuk.

A nagy író: Nagyon kedves; igen örülök, kedves René!

Dumoulin: Jól méltóztatod magad érezni?

A nagy író: Ah!... Még egyre bánt az a gonosz gyomorhaj... De ülj le kérlek, ha csak egy pillanatra is... (Constant széket tol a vendég alá)... Constant! cigarettet!

Constant pillanat alatt kész a kínálással.

Dumoulin (egy cigarettel a kezében): Teringetted! arany végű!... ez már nem is cigaretté, hanem műtárgy.

A nagy író: A legdivatosabb fajta e pillanatban... egész London ilyet szí ma

... Boniska grófnő jándéka...

Dumoulin: Ah! Jól élsz!... A beczézt. imádott író... akit mindenki körülrajong...

A nagy író (szerénykedve): Oh, kérek!... egyáltalán nem!... csak úgy gondoltam... A grófnő? oh, csak régi barátom, semmi más...

Dumoulin: Sapristsi! neked ugyan elég okod van, hogy diszkrét légy!... (Rágyújt szippant egyet és — az orrát fintorgatja) Hm... tisztelet idős barátnődnek... hanem ez a cigaretté... Megengeded? (Eldobja a cigarettéjét s a magáéra gyújt.) En... elég különös... csak a saját bagómat szeretem.

A nagy író: Kérek, a mini jól esik!...

Dumoulin (kényelmesen hátradől): Hát a gyomrod fáj, nagy író?

A nagy író: Bizony, sajnos.

Dumoulin: Nagyon gyakran ebédelsz házon kívül, ugy-e?

A nagy író: Nem... biztosítok... nem ez az oka... (Melancholikus fáradsággal): Már az igaz, az életmódom... az ünnepek... a kötelezettségek, ide is, oda is ellátogatni. Már nem is vagyok a magam ura. Nagyon szép dolog a dicsőség, hanem rettenetesen terhes... Oh, ha tudnád, milyen terhes!...

Dumoulin: De hisz ez inkább irigylésre méltó!

A nagy író! Azt hiszed? Ah! Látom, fogalmad sincs a dicsőségről. Ez a legírán-

nikusabb, a legszeszélyesebb szerető, aki minden pillanatunkat magának követeli; a nappalét épen úgy, mint az éjszakánkét... Szeszélyei a legkeptelenebbek olykor; nevetések, lealázók, hogy szinte sir az ember lelke a gyötrelmetől. Vannak napjaim, amikor visszavágyom a kezdő homályába... amikor megirigyeltek téged, titeket, akik szabadok vagytok... Ide nézz, öregem. Erre a halom levélre válaszolnom kell... és mindig szellemesen, mert a választ erőlkövéként őrzik tisztelőim. Hát még a látogatások (ásit)... Ne is beszéljünk erről! — Hát te hogy vagy?

Dumoulin: Oh, én!... Ostobaságot fogok neked mondani... egykor azonban meg fogsz érteni engem. Tehát tegnap este a Gymnaseban voltam. Apopós! mért nem láttunk tegnap a Gymnaseban?

A nagy író: Premiere! az már nem elégans!

Dumoulin: Meglehet. Nos, tegnap este tehát a Gymnaseban voltam... páholyban Paul Barrot rólad beszélt... még pedig oly hangon, amely nem tetszett nékem.

A nagy író: Ugyan!... mit mondott rólam?

Dumoulin: Ostobaságot!

A nagy író: Ismételd, kérek; szöszereint... kérek!

Dumoulin: Hogy te közönséges snob vagy... hülye... csöpp tehetséged sincs. Ilyenfélét mondott.

A nagy író: Kedves!

Dumoulin: Kértem hogy tartózkodjék... hogy vonja vissza... Nem akarta...

ségekkel jár és állandó orvosi közreműködés nélkülözhetetlen lenne. Ez a követelés jogosult a nevelés egész vonalán, tehát a rendes alkotású gyermekekénél is, mennyivel inkább azoknál, kik rendellenes fejlődésben szenvednek, állandó szenvedők, betegek. Van is az intézetnek két orvosa, mind a kettő az ideggyógyászat első rendű tekintélyei közé tartozik ugyan, mégis hagynak fenn kívánni valót. Ők ugyanis egyetemi tanárok és rendkívül elfoglalt emberek. Szerény nézetem szerint egészségügyi főfelügyeletük fentartása mellett az intézeti tanári testületnek rendes tagjául benlakó házi orvos lenne kinevezendő, ki egész szakszerű tevékenységét az intézet javára értékesítené és kiváltképp növendékei egyénisége tanulmányozásának élne. Az ő tapasztalatai és tanácsai, esetleg tantestületi értekezleten történt megbeszélés és megállapodás után irányítanák a gyermekek fejlesztésének ösvényeit és részleteit.

Bizonyos, hogy kisebb-nagyobb mértékben valamennyien, kik 18 éves korukban bucsut mondanak az intézetnek, elmeszesedett agyuk pallérozott felfogásával lépnek ki a kapun. Gondolatviláguk számos fogalommal, elméleti ismerettel gyarapodott. Ez elméleti ismeretekkel nem sokra mennek idekűnn, a hol a dolgok logikája szerint a saját emberségükből kellene megélniök. Ez a körülmény felette kívánatosá teszi, hogy az intézeti nevelés központjával a gyakorlati ismereteket helyezzzék, hogy valami kereseti módot, valamely mesteriséget sajátítsanak el azok az elhagyott inségesek. Egyébként maguk az intézet közvetlen vezetői is érzik e hiányt, sőt nemes szívük segíteni is igyekszik e nagyjelentőségű bajon.

Vagyonos, sőt dús gazdag emberek és testületek ugyszólván csupán fillére-

Erre én ... nos, igen: előbb összeveztem mindenféleképpen ... akkor elcsattant az arcán a tenyerem ... (pillanatnyi szünet után) Meg fogunk verekedni, nagyon természetesen ... Tehát ... magam sem tudom miért, de szörnyű vágyam támadt, hogy meglátogassalak ... csak látni akartalak, semmi mást!

A nagy író (nagyon hidegen): Nagyon szép dolog, kedves René, hogy megvédelmeztél ... köszönöm ... Azt is mondd, hogy meg fogtok verekedni ... és ... (elhallgat.)

Dumoulin: Természetesen. Ez a szokás.

A nagy író: Csakhogy, értsd meg, kellemetlen helyzetbe sodortál ... nevetségesen kompromittáltasz ... Nem szeretem! ... nem szeretem ezt! (Kis szünet után.) Töröttét! asszonyok miatt ... nagyvilági hölgyek miatt ... az megírja! ... De újságírókkal ... irodalmi ügyből kifolyólag! ah, nem! ... nem! ... egyáltalán nem szeretem ezt!

Dumoulin: Hát ... azt hiszed ... ostobaságot követtem el?

A nagy író: Tapintatlanságot mindenestre ... Ez kötelességem értésedre adni, hogy ... ki fogom jelenteni ... nyilvánosan ... hogy semmiféle összeköttetésben sem allok önnel ... és ... egyáltalán nem is merem önt ... Ah! az én nevémmel!

ket adakoztak. Nem értették meg és ennél fogva nem érezhették át, mi forog a kockán. Nem is nagyon csodálkozunk rajta, hiszen annyi a kinyújtott kéz, mint csillag az égen és talán csak kevés híján, mindenik rászorult, sőt érdemesebb az alamizsnára. Istennek hála, még több a könyörületes lélek és az is van, hogy miből teljék. A fődolog, hogy magyarázzák meg világosan és meggyőzően, hogy miről van szó. Ezt egyszerű felhívó levelekkel nem lehet elérni, ha oly szívből ered is és szívhez szól a hangja, mint az említett bizottságé. Az embereket tulhalmozzák kéregető szavatokkal, melyek immár hatástalanok, ha ugyan egyáltalában elolvassa valaki. Itt csak egy dolog segíthet és ez az, ha a napi sajtó felkarolja és magáévá teszi a legárvább árvák ügyét, a nyomoréklékűek, félszeg testűek és erkölcsi züllésnek kitett tehetetlen embereknek erkölcsi, szellemi és anyagi nyomorúságát.

Havas Gyula dr.

Belföldi-dolgok.

— A nyitrai szakszövetség mandátum. A körület szabadalvú pártjának jelöltje, dr. Rudnay Sándor most teszi meg körutját a kerületben. A választók, bár a néppárt erősen izgat, mindenütt lelkesen fogadták. A néppárt a Rudnay-völgyében azzal a mesével izgatja a választókat, hogy ne szavazzanak a szabadalvú jelöltre, mert a szabadalvú párt vissza akarja állítani a robotot és az urbéri séget. Az izgatásoknak e helyütt némi fogantatja is volt, mert Szerdahelyi Béla nagybirtokost és Thomasberger gyári hivatalnokot a szolcsányi uton parasztszorongó és sühanczok kövékkel és hógolyókkal dobálták meg, amitől a lovak annyira megijedtek, hogy elragadták és felborították a kocsit és a benne ülők súlyosabb sérüléseket szenvedtek.

— A képviselőház gazdasági bizottsága ma délelőtt 9 órakor gróf Apponyi Albert elnök lésevel ülést tartott, melyen a képviselőház több tisztviselőjének személyi ügyét tár-

... az én pozíciómban ... Nagyon kényes, az ördögbe is! ... Az én hírem mellett, ... úgy kell élnem ... úgy kell cselekednem, mint egy ... mint egy ... Ehez több diplomácia kell, több tudás, mint ... például ... egy színház vezetéséhez! ...

Dumoulin: Azt hiszed?

A nagy író: Természetesen! (Kis szünet.) Hálás vagyok az érzelmeidért, de a cselekvésedet el kell ítélnem! ... Ertetted? Dumoulin: De kérlek ... ha tudtam volna ... ha csak sejtetemem lett volna róla ... Ah! ... ah! ... barátom!

A nagy író: Ne beszéljünk többé erről! (Szünet.) Hogy van a feleséged?

Dumoulin: Köszönöm! ... (Föl és le sétál a szobában; észrevesz egy csokor virágot): Lám! ... Virágok! ... Sapristsi! úgy látszik, igaz, amit ma a Coullisses de Parisban olvastam ...

A nagy író: Mi az?

Dumoulin: Hogy megnősülsz.

A nagy író (ásítva): Ugyan kérlek! ... Szó sincz róla ... legatöbbi egyelőre még nincs!

Dumoulin: Annál jobb! ... Mert most már megvállhatom neked — a feleséget nem győn bántotta, hogy már a lapokban is benne van és bennünket nem értesítettél! ... Annál jobb ha nem igaz!

A nagy író: Nem igaz ... egy szó sem

gyalta. A bizottság foglalkozott azután avval a tervvel, hogy az állandó országgyűlés tanácskozótermében villanyos szavazó-apparátust állítsanak fel, amelynek segítségével minden képviselő egy villanyos gomb lenyomása után a saját helyéről leadhatná szavazatát. A bizottság úgy állapodott meg, hogy az apparátus felállításától eltekint, mivel a gépezet megbízhatósága nem áll minden kétségen felül s a házszabályok azonfelül pontosan körülírják, hogy a szavazatok leadása miként történjék.

Algeria.

Debreczen, febr. 4

E tartománynak tulajdonképpen csak a régiók által »Tellus« névvel jelölt tengerparti része termékeny s ez egyesíti magában az egész termelést és forgalmat, míg a »Hauts-Plateaux« és a »Sahara« legfőbb csak állattenyésztés szempontjából jön figyelembe.

Főterméke szőlő, melyet mintegy 140.000 hektár területen francia módra művelnek s évenként mintegy öt millió hektoliter bort hoznak a piacra. Az idevaló bornak az értéke teljesen attól függ, hogy milyen a termés magában Franciaországban. Miután most ott is több bor terem, mint amennyit el tudnak adni, természetes, hogy Algírban a bornak az értéke egyáltalán nincs ára. — Igen jó vörös bor hektoliterjét öt frankért lehet venni, ami egyértelmű a borászat törekmenetével. Tényleg a borválság leri Algeria összes lakosságáról Panasz és nyomor stigmatizálja a mostani állapotot.

Dohány 7000 hektáron mintegy 5 millió kilogramm terem s jórészt Franciaországba kerül. Középműködésű magyar dohánylevelek itt nagyon keresettek.

Gyümölcsfaja Algeriának mintegy 18 millió van, ezek között legértékesebbek az olajfák, a narancsligetek, a datolyapálmák és a fügefák, míg a banán gyümölcse kevésbé keresett.

igaz ... Vannak családok amelyek szeretnék ha nevetem a leányuk viselné. De egyáltalán eszemben sincs! (Ásít.)

Dumoulin: Nagyon derék! Föláll. Akkor hát elhagyalak!

A nagy író: Sietsz? Du moulin: Igen egy óra múlva verekszünk! ...

A nagy író: A viszontlátásra tehát! ... És sok szerencsét!

Dumoulin: Köszönöm!

A nagy író: Értesíts azonnal az eredményről!

Dumoulin: Mindenesetre! (Kezet szorítanak.) A viszontlátásra!

II. Jelelet.

A nagy író: Constant.

A nagy író: Minthogy már tudsz a pár bajról, végy egyet a névjegyeim közül ... a sarkát hajítsd be ... és ad le Paul Barrot ur lakásán ...

Constant: Igen, uram.

A nagy író: Öszinte részvételem ha megsebesült ... örömet ha sértetlen marad ... Ertetted?

Constant: És megölték?

A nagy író: Ne beszélj ostobaságokat siess!

Nagymely a fenyersany lunk ism amennyi szőrt, jól ban jó p

Ha nevezett megelőző zöldborz az expon rülnek a

Ipan látszik.

gyarmat a bányás érczek, táltatnak

Alg rosában,

tositva.

fontos és pontjából

Tudvalev érvényes rögtön le csak oly mentese

nyezni t Egy

gyarmat óvni s e közöktől

delmi eg sujtják a

láltatnak Fiumében

s Palerm szi felva

majd kéts mintha k

magában de ennel

alapja. Csa

rendelke hogy mi

kötöket nipulált,

latok dac

A f

jesen elz

czia az i

elkölteni,

attól ta

importjá

szemben

minden

francia

pedig ab

is csak

nak, mel

nak. Per

nának e

a beérke

taná, kön

hogy, ug

ink föl

Ha

tudni, h

ben szá

Nagyfontosságú még a «alfa»-gyűjtés, mely a francia papirgyártásnak egyik kiváló nyersanyaga. A «crin vegetal», mely a nálunk ismert tengeri fűnél sokkal értékesebb, amennyiben rugalmassága megközelíti a lószórt, jól szárítva és festve különösen Angliában jó piacra talál.

Ha még felsoroljuk a parafát és az ugy nevezett «primeur»-öket (az európai termést megelőző mindenféle zöldség, paradicsom, zöldborsó, artichoca stb.), úgy kimerítettük az export főcikkeit. Állatai közül juhok kerülnek a piacra.

Ipara Algeriának egyáltalán nincs. Ugy látszik, az nem fér össze Franciaország gyarmatpolitikájával. E téren egyedül csak a bányászat említésre méltó s különösen vasérczek, ólom, cink, kobalt és nickel exportálnak.

Algeria kereskedelme két fő kikötővárosában, Algirban és Oránban van központosítva. E két helyre nézve egyaránt fontos és a létesítendő összeköttetés szempontjából ugyanazon megítélés alá esik. — Tudvalevőleg Algeriában ugyanazon vámok érvényesek, mint Franciaországban, amiből rögtön levonhatjuk azt a következtetést, hogy csak oly árukat vihetünk oda, melyek a vámmentesen oda jutó francia árukkal versenyezni tudnak.

Egyebekben is igyekeznek a francziák gyarmatukat idegen befolyástól lehetőleg megóvni s e tekintetben még meg engedett eszközöktől sem riadnak vissza. Így kereskedelmi egészségünk szerint nagyobb vámmal sújtják azon árukat, melyek utózt manipulálnak, vagyis utózt átrakatnak. Ha tehát Fiuméből egy hajó Palermón át jön Oránba, s Palermóban egy másik magyar hajóról veszi fel vagy egészíti ki a szállítmányát, akkor majd kétszer akkora vámot kell ezután fizetnie mintha közvetlen Fiuméből hozta volna. Ez magában véve ugyan szintén nem jogosult de ennek legalább megvan a szerződéses alapja.

Csak hogy a jó francziák ezen oktalán rendelkezést most már arra használják fel, hogy minden hajót, mely utózt egyéb kikötőket érint, azat gyanúsítanak, hogy manipulált, s az áruk eredetét igazoló bizonylatok daczára kirójják a nagyobb váموkat.

A francia hivatalok idegenek előtt teljesen elzárkóznak. Amily előzékeny a francia az idegen iránt, aki pénzt akarja nála elkölteni, annyira rideg és elzárkózott, ha attól tart, hogy versenytársa akad. Algeria importját, és exportját az egyes államokkal szemben rendkívül nehéz megállapítani, mert minden áru mint francia áru szerepel, mely francia lobogó alatt érkezett. Konzuljaink pedig abszolúte nincsenek informálva s ők is csak azon számokat küldik be a kormánynak, melyeket a francziáktól hivatalosan kapnak.

Persze, ha ismernék az árukat s tartásának egy hivatalnokot, aki a vámhivatalnál a beérkező áruk provenienciáját megállapítaná, könnyen tájékozhatnák magukat, csak hogy, úgy látszik, ez nem tartozik konzuljaink feladatai közé.

Ha már nem lehet ezen adatokból meg tudni, hogy minő árukat milyen mennyiségben szállítanak a különböző államok Alge-

riába, az üzletek tanulmányozása is rávezet hetné konzuljainkat, hogy kereskedőinket s gyárosainkat mily áruk szállítására ösztönözzék.

Sajnos azonban, úgy látszik, ez sem tartozik konzuljaink feladatai körébe s így ha azt akarjuk, hogy összeköttetésünk Algeriával élénküljön, egy kereskedelmi megbízottat kell ide kiküldeni (félreértés elkerülése végett ki kell írnom, hogy nem kereskedelmi attasét értek ez alatt), aki a piacot tanulmányozza és ennek tájékoztatása alapján a nagyobb czégek maguk küldhetik ide utazójukat.

Ami a kormányt illeti, tekintse főfeladatának, hogy a Franciaországgal megújítandó szerződésben először az oktalán vexációk lehetetlenné tétessenek, azután pedig a vám tarifák a kölcsönös méltányosság alapján köttessenek.

Mi szívesen látjuk az „Alfa“, a „crin vegetal“, a parafa, a datolya, füge, narancs, citrom stb. vámentes behozatalát, ha ezzel szemben az ott keresett áruinkat mérsékelt vámmal beeresztik. Jó piacra találna Algirban a fűrészelt deszka, a donga és a bőgnárok részére szükséges faféle. Kereset a hajlított butor, réz és fémlemez az itteni arab díszműáruk készítésére.

Finom kosárfélék, emailedények, lino leum, üveges áruk, lámpák, porcellán, színes kéz bőrök, ezek még a vám ellenére is versenyképesek. Stearingyertyák és gyufa áruk itt nagyon keresettek. Mezőgazdasági gépek, melyek most Amerikából és Angliából kerülnek, szintén hódíthatnának piacra.

Ásványvizünk bátran fölvehetné a versenyt a méregdrága «vichy» francia vízzel és a még drágább és teljesen értéktelen «Apolinaris» német vízzel. Mezőgazdasági termékeink közül keresettek a dohány, a liszt, tengeri, a méz és esetleg margarin. Senka ugynevezett „York“ módon elkészítve szintén biztos piacra találna Algeriában.

Lázár Pál.

A nagyvilágból.

A drótnélküli táviró sikerei. Cuxhavenből jelentik, hogy ott a Saby-Arco rendszerű drótnélküli távirókészülékekkel sikeres kísérleteket végeztek. Cuxhavenből Eshjergbe, Dánia nyugati partvidékére táviratoztak és daczára a kétszázhusz kilométer távolságnak, a készülékek pompásan működtek.

Letartóztatott sikkasztó. A berlini általános vállamosági részvénytársaság crajovai Románia fővárosában tavaly nagy sikkasztás történt. Frieinander Frigyes, a fiók üzletvezetője nyolczvanezer korona elsikkasztása után megszökött. Most tette elkövetése után egy évvel elfogták Bécsben ahol hosszabb idő óta élt Albertom Frigyes nyelvtanár név alatt. A letartóztatott sikkasztót a bécsi fogházba szállították.

Felrobbant tehervonat, Bécsből sürgönyzik: A grácz köföchi vasút deutschlandsbergi állomásán tegnap délelőtt felrobbant tehervonat gőzmozdonyának a kazánja s a robbanás az egész vonatot kilökte a sínek-ről felborította. A mozdonyvezető, egy fűtő, egy kalauz és raktári munkás életét vesztette. A vizsgálat adatai szerint az 1898-ban egészen újjalakított kazán felrobbanását va-

lószerűleg az okozta, hogy a venatszemélyzet nem látta el eléggé vízzel,

Felrobbant töltényraktár. Belgrádból táviratozzák, hogy kragujevaczi töltényraktár, mely ötszázezer darab puska töltényt tartalmazott ismeretlen okból felrobbant. Emberéletben nem esett kár.

Elfogott gyilkos. Bécsből jelentik, hogy Frausber János, a közúti vasutnak volt kocsivetője akit tegnap Hegerhorstné meggyilkolásának gyanúja miatt letartóztattak beismerő vallomást tett. Eleintecsak meg akarta lopni az alvó öregasszonyt, de azután hogy fölébredt attól tartott, hogy kiáltásával elárulja azért ölte meg. A rendőrség bünrészesség gyanúja miatt letartóztatta a gyilkos kedvesét Höttinger Katalint is aki a meggyilkolt öregasszonynál lakott.

A boerok szabadságharcza.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 4.

Az angol kineztárnok ígért felvilágosításait meg nem adta meg, a németalföldi kormány átiratának hiteles tartalmát még nem ismerjük, tehát egyrészt véleményét sem lehet mondani, másrészt pedig az újabb támadások indokoltságát sem lehet mérlegelni. Mert a nagy lelkesedés, elismerés mellett, amelylyel Hollandia kezdeményezését a világsajtó fogadta, természetesen vannak lapok, melyek már Hollandia mellékcéljait fürkészik. Altitól a németalföldi kormány azt akarta elérni, hogy az európai boerbizottságnak két tagja szabadon mehessen Afrikába. De ez a feltétel már azért sem áll meg, mert a boer megbízottaknak még ma sincs tudomásuk a németalföldi kormány jegyzékének tartalmáról. A németalföldi kormány iránt nagyon hálásak a béke érdekében való nagylelkű fáradozásáért és nem kívánnak egyebet, minthogy fáradozását siker koronázza. Kérdést azonban nem intéztek a kormányhoz közbenjárása mivoltáról.

Nem is valószínű, hogy a németalföldi kormány ily csekély dologért tett volna diplomáciai lépéseket. Elvégre, ha a boer megbízottak az angol kormánytól, azzal az indokollással, hogy ők Transzvába azért akarnának elutazni, hogy a harczterén álló vezérekkel a békefeltételek kérdésében tárgyaljanak, — az engedélyt megnyerték volna.

Csak egy-két nap választ el a feszült kíváncsisággal és érdeklődéssel várt választól, mely alighanem Anglia hivatalos felelete lesz, mert Edvárd király tegnap magához hívatta Brodvickot és Chamberlaint és velük huzamosabb ideig tárgyalt a németalföldi jegyzékről. Majd ha a parlament előtt felolvassák az átiratot, kitűnik, hogy Hollandia nemes elhatározásában egyedül áll-e, vagy tényleg voltak a nagyhatalmak közül, kik erőlköcsileg támogatták, hogy fellépésének sulya legyen.

Míg a zavaros állapot tart. Anglia tüntetőleg mozgósít és Kitchener nagyban biztositálja az angol hadvezetőséget, hogy minden jól megy. Már csak három nagyobb boer sereggel kell számolniok, és pedig Botha Dewett és Daleray csapatsíval. A többi kisebb figyelemre méltók. (1) De a három főserget is megtöri, a czölöpházak megakadályozzák majd a vezéreket a portyázásban, egy kisebb területre szorúlnak, hol ezután nyílt ütközötre kényszeríti őket és ekkor az eredmény kétségtelen.

Nagyon merész állítás Kitchenerétől, hogy a kisebb boer csapatok «figyelembe nem veendőek.» Ugy látszik a fővezér elfelejtette, hogy 30—50 emberből álló kis csapat hány-szer megvert már ennél ötször nagyobb angol sereget is és azok a portyázó boer őrségek — alig álltak pedig néhány emberből — hány-szor megzavarták már terveit és

halálra fásztották, elcsigázták katonáit, a nélkül, hogy ezek árthattak volna a boeroknak.

No de nem lehetetlen, hogy azok az elhangzó beszédek, ez a nagy erőltetéssel folytatott toborzás. Kitchener fenhéjazó beszéde mind csak gyengéd nyomás akar lenni a boerokra. Padig hiábavalók.

Egyről-másról.

Deák a királynál.

Ismeretes az a szives figyelem, mellyel a magyar királyi pár Deák Ferenczet kiuntette.

A király Ferencz napján sajátkezűleg írt levélben köszönté őt.

A királyné sajátkezű névaláírással ellátott fényképével tisztelte meg.

Jellemző az a családiasság is, mellyel királyunk a szomorú emlékü königgrätzi csata után fogadta Deákot a bécsi «Burg» ban.

A király ugyanis, midőn Deákot fogadta, az éjet ébren töltötte és még nem volt felöltözve. Hálókabát helyett tisztí köpenyben volt s minden szerződést mellőzött.

Deákot felszólítá, hogy mellette foglaljon helyet s mint erős dohányost, a nélkülözhetetlen szivarral kínálta meg.

A társalgást a király kezdte meg. Deák tanácsát kérvén ki az iránt, vajjon az eszköz teljes igénybevételével folytassa-e a háborút; vagy gyors áldozatok árán megvásárolt békekötésben keresendő-e szabadulás a monarchia számára?

Deák kijelenté, hogy nem ért külpolitikához.

Különben — ugymond — nyilván csak azért nyert meghívást hogy a magyarok hangulatáról adjon felvilágosítást.

Erre nézve megfontolásra állítja, hogy Magyarországon koránt sem uralkodik az a kétségbeesés és vigasztalhatatlanság, mely Bécsben mindent magával ragad, sőt ha a lojalitást fokok szerint lehetne mérni úgy Magyarország elsőseget érdemelne Bécs felett.

Ezeket előre bocsátva, ki kell azonban jelentenie hogy Magyarország nem fog nagy áldozatokra vállalkozni.

Az országgyűléstől épen semmit sem lehet várni míg a magyar alkotmány helye nincs állítva.

A népképviselőnek ha a legfőbb helyről az ujonczok megszavazására felszólítatnék egyszerűen illetéktelennek kellene magát nyilvánítania.

Ilyen viszonyok között csak békét javasolhat.

Az így nyert szünetet gyors és czélszerű reformokra kell használni, csak ily módon lehet a monarchiát fentartani.

A beszélgetés most a magyar kérdésre irányult.

Deák hanges panaszokban tört ki azon államférfiak ellen, kik nem értik Magyarországot s a kik a birodalom szerenczétlenségének okozói.

A jelen végzetes pillanatban tűnik ki — ugymond — mily alaptalanok a gyanúsítások mellyekkel Magyarországot illették.

Bár tizenhatsz év óta el van nyomva és alkotmányától megrabolva Magyarország

mégis a legelénkebb részvétellel van a monarchia sorsa iránt.

A kiáltványok, melyek szakadásra s lázadásra izgatnak, sehol sem lennek vizsgálóra.

Ő Felsége bizonyos lehet abban, hogy Magyarország nem fog letérni a törvény útjáról.

A király melegen megszoritá-e férfias nyilatkozat után Deák kezét és sajnálattal jelenté ki, hogy sok dologra nézve eddig tévesen informáltak.

A király az utolsó napok olyan eseményeiről szökött ezután melyek a közhangulat szomorú jeléül tekintendők.

A király végül megköszönte Deák készségét, mellyel Bécsbe sietett s megígérte, hogy tanácsát szorgosan fontolóra veendi.

Ezzel az emlékezetes beszélgetés végét ért.

Színház.

MUSOR.

Kedden, február hó 4 én bérlet 103-ik szám «A» — Nebántsvirág. Operette 4 felvonásban.

Szerdán, február hó 5-én, bérlet 104-ik szám «B» — A páholy, vagy: A szabadkőművesek. Bohózat 3 felvonásban.

Csütörtökön, február hó 6 án, bérlet 105-ik szám «C» — Teréz kapitány. Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerette Planquette.

Pénteken, február 7 én, bérlet 106-ik szám «A» — ujdonságul először: Testvérek. Színmű 4 felvonásban.

Szombaton, február hó 8 án bérlet 107-ik szám «B» — másodsor: Testvérek.

Vasárnap, február hó 9-én két előadás: délután 3 órakor félhelyárakkal. A Szent Iván éji álom. Vigjáték 5 felvonásban; este 7 és fél órakor, bérletszünetben: Debreczen a holdban. Tündéres látványosság, énekekkel, táncokkal, 10 képben. Irta: Than Gyula.

* Coriolau Tegnap este Coriolanus egyike a legszebb Shakespeare daraboknak került színre, Örömmel láttuk különösen tanuló ifjúsággal telve a színházat, akik gyönyörűséggel élvezték a darab szépségeit, Komjáthy Coriolanusa az igazi hatás eszközeivel dolgozik továbbá Bartha Menenius Agrippája Szabados triburja szintén jeles alakítások, Ödrys Aufidusoban sok hű és erő volt, A tömeg jelenetek különösen felkeltették a közönség figyelmét, Nagy Gyula, Fáy Flóra szintén jeles alakítást produkáltak Breznay Veturójából hiányzott az erő, (B)

Tolvaj-história.

— Konstantinápolyi történet. —

— febr. 4.

Aziz effendi, gazdag kereskedő egy este hazá ballagott a Pera külvárosban levő házába. A tornáczen levetette felső köpenyét, de elfelejtette bezárni az ajtót. Csakhamar el is emelték ezt a köpenyt. Mint utóbb kitudott, két suhancz vitte el a köpenyt, de nem lehettek megelégedve a fogással, mert másutt is jártak s találván egy nyitott ajtót megingt, azon is bementek. De ott egy bátor emberre akadtak, aki az utcára is utánok ment Mikor a tolvajok látták, hogy már a sarkukban van, a nagyobbik megfordult, és leütötte,

de ezenközben elejtette az ismert lopott köpenyt. A sebesült ember közben magához tért, s az elejtett köpenyt magával vitte a rendőrségre bűnjelnek. A rendőrségen megvizsgálják a köpenyt és találnak benne egy fiókot pár keztyüt és találnak benne egy levelet. Ez a tolvaj, a «rabló», az »utonnálló«, köpenye és levele! — mondják a rend őrei — Aziz effendi.

— Ő — mondja a rendőrfőnök — majd megcsipjük a gazembert!

Aziz effendi pedig nem is sejtve köpenye eltűnését, nyugodtan ül egy barátjával lakásán, ahova csakhamar beront egy csomó rendőr, az egyiknek a kezében a köpeny, oda tartják az orra elé a keztyüt.

— Tied ez a keztyű?

— Igen.

— Es ezen a levélen a cím a tied?

— Persze, hogy az enyém. És a köpeny is az enyém! — feleli nagyot ámulva Aziz effendi.

— Foglyom vagy és a barátod is! Tolvajok, rablók! — kiált a buzgó rendőr és még mielőtt szólhatott volna a két jó ember, már vitték is őket a rendőrségre.

Ott a leütött férfi rögtön kimondja, hogy »az a nagyobbik« ütötte. Aziz volt a nagyobbik s nyancsek póru jár, ha nagy sokára nem értik meg a derék rendőrök, hogy mi történt.

NAPI HIREK.

— Közlöny, Megjelent a magyarországi protestáns theológiák ifjúságának hivatalos lapja immár a 11-ik számban, Mint mindig most is csak dicsérettel emlékezhetünk róla, Komoly, magvas cikkei, ügyes összeállítása a szerkesztő, Nánássy Lajos érdeme, ki ezt a lapot magas színvonalra emelte, A legmelegebben ajánljuk mindazok figyelmébe, kik érdeklődnek a protestáns ügyek iránt.

— Felolvasó-estély A Csokonai Kör f. hó 9-ére kitűzött székelyestélyét e hó 16-ára halasztotta el. Az estély iránt óriási érdeklődés mutatkozik nemcsak itt Debreczenben, hanem a fővárosi székely írók és képviselők között is. Az estélyen résztvesznek: Benedek Elek, Jakab Ödön székely írók. Velük érkezik meg Györfly Gyula országos képviselő is ki nek Debreczenben kiterjedt rokonsága van. Az estélyen Pünkösti Gitta kisasszony is közreműködik.

— A «Magyar Lant» 3-ik számát kaptuk. Ez érdekesen szerkesztett folyóirat a régi magyar dalok gyűjtése érdekében indított mozgalmat, s azt gyakorlatilag is megoldani igyekezik.

Munkatársait ismertette id. Ábrányi Kornél sikerült arcképét s hozzá és irodalmi működését kritikailag ismerteti. A budapesti szemle a főváros érdekes zenei mozgalmat szakszerűen és néhol élesen bírálja. Tárczájában a cigány zenéről hoz érdekes cikket. A zenei rész id. Ábrányi Kornél az ősz mester egy igen hangulatos világfájdalmát eláruló szép műdalát hozza azonkívül Bordeaux Géza kidolgozott magyar dalát és Kereszty István a kiváló zenész nagyon érdekes eredeti «Enyelgés» cz. zongoraművét közli.

E jeles lapot minden zenebarátnak melegen ajánljuk. Előfizetési ára e terjedelmes lapnak félévre 4 korona 1/4 évre 2 korona, melyhez külön népdal gyűjtemény közlését is igéri.

— **Furcsa figyelmeztetés.** Az aradi waggongyár munkásainak az álarcos bálján a következő hirdetés volt olvasható:

Az urak kéretnek, hogy e bálon az álarcos nőkkel szemben éjtél után 2 óráig mérsékeljék magukat, mert különben kellemetlen és terhös helyzetbe jutnak. Tiszteld a nőt, bárki fia légy! Ez kivi láglik a tizedik parancsolatból is.

— **Elgázolás.** Tegnap délután 4 — és 5 óra között Dankó István kocsisa a Nagytompom előtt Vajó Istvánt elütötte. A szerencsétlenül járt emberen a kocsi kerekei keresztül mentek és súlyos sérüléseket okoztak. A közelben álló rendőr segítségére sietett Vajónak és egy közelben lakó orvoshoz vitte be. A Vajó István sérülése súlyos de nem veszélyes. A gondatlan kocsis ellen megindították a vizsgálatot.

— **Elmaradt táncz.** Néhány nappal, — ezeldött közöltük, hogy Alföldi László a fiatal mester Lanarist egy régi négyest fog 8 párnak betanítani a fillér egylet tea-estélyének emelésére. Értésítjük az érdeklődőket, hogy közbejött akadályok miatt ez a táncz elmarad.

— **M. A. V. altisztek mulatsága.** A debreczeni M. A. V. altisztek február 6-án az újonnan épült állomás I. ső II. osztályu terméiben tartandó tánczvigalmukra már minden előkészületek megtettek. A rendezőség minden igyekezete, nem kimélve semmi fáradságot és áldozatot, oda irányul, hogy a megjelenő közönséget a legkellőmesebben lephesse meg oly estélyt szerezzen nekik melyre kedvesen emlékeznek vissza. A termek díszítése is nagyrészen be van már fejezve, a közönség egy téli kertben fogja magát érezni. Általában minden törekvésük az hogy estélyük régi jó hírnevét megtartsák és mint legfőbb jutalmat a közönség elismerését kiérdemeljék.

— **Hirnapforgalom a postán.** Az 1900 évben a posta 115,993,775 hirtappéldányt továbbított, ezek közül belföldön 96,356,248 at, külföldre 3,856,669-et és külföldről 15,780,838. A külföldről érkezett lapok legnagyobb része, 14,989,449 Ausztriából érkezett. A külföldre előfizetők részére küldött hírlapok közül volt 18 politikai, 5 szépirodalmi, 6 szaklap és 3 élelzap, Külföldön a hazai lapoknak 1058 előfizetője volt, ezek közül 333 magyar nyelvű, 626 német nyelvű lapra fizetett elő, Erdekkes, hogy német lapjainknak ennél több előfizetőjük nincs a külföldön, Külföldi lapoknak hazánkban 5658 előfizetője volt, Ezek közül legtöbben, 4577-en német lapot járatnak, 529-en francziát, 392-en angolt, 76-an orosz, 33-an orosz, 12-en román, 9-en szerbet, 7-en lengyelt, 6-6-an bolgárt és franczia-angolt, 3-an dánt, 1-1-en magyart, norvéget és orosz járatnak, Spanyol ujságot senki sem járatott hazánkban.

— **Dal-estély.** Több ízben megemlékeztünk már lapunk utján a Debreczeni Városi dal-egylet f. hó 6-án csütörtökön az Arany Bika szálloda dísztermében tartandó zártkörű dal- és zene-estélyről, A műsorról itélve a daley-

let ez alkalommal teljesen új és válogatott ének számjaival a töle már megszokott szabatos előadásban fogja gyönyörkötetni városunk dal és zene iránt érdeklődő közönségét. Érdekjes jelleget kölcsönöz ezen estélynek, az a körülmény miszerint ez alkalommal lesznek a daleylet által arany ezüst érem és díszoklevelekkel kitüntetve azon működő tagok kik évek hosszú során át lelkes odaadás és kitartó szorgalommal vettek részt az egyesület működéseiben, felhívjuk ezen estélyre a dal és zene iránt érdeklődő f. közönség szives figyelmét.

— **Dajna Balogh Bandi temetése.** A zürza város idős szomoruan bugott bels a harangok temetést j-lő szava. Tavaszias sűrű eső, hóval vegyest, áztatta a föld talaját, ha nem azért a Késes utczai gyászháznál, hol a nagyhirű gondokás, Dajna Balogh Bandi örök álmra huyta szeméit, tengernyi nép jelent meg, hogy még egyszer megtegye a tisztességet annak a nagy nevű cigánynak, ki gondokájával világhírűvé tette magát.

A hírneves főur Szemere Miklós is megemlékezett az ő kedvelt gondokása elhunytáról s ezer koronát küldött a temetésére.

Ma délután két órakor temették el a hosszas szenvedés után jobblétre szenderült művészt. O iási közönség ment el a temetésére, úgy, hogy sok helyen a közlekedés is fennakadt. — A háznál és az utczáan a Magyar Testvérek zenekar vezérlete mellett mintegy negyven tagból álló zenész húzta a gyászdalokat. A Kistemplomban K. Tóth Kálmán tartott a boldogult felett megható gyászbeszédet s innen a koszoruk tömegével fedett koporsót kivitték a Várad utczai temetőbe, hol átadták az enyészetnek.

— **A kabáttolvaj.** A pavillon laktanya kantinosának volt egy hetese, aki felmondott a szolgálattal, Mielőtt azonban eltávozott volna, egy kis emlékről óhajtott gondoskodni, Legokosabbnak találta erre a gazdája téli-kabátját, melyet szerencsésen el is berhelt, Az elmulajdonított kabátnak azonban nem so káig örvendhetett, mert a rendőség hamarjában elfogta.

— **A lakás fölmondása.** Az új perrendtartási törvényjavaslat szabályozza a lakás és más bérleti helyiség fölmondásának eljárását. A törvényjavaslat szerint a bérlet is, a bárbeadó is csak a helyiség után illetékes járásbírósnál adhatja be a fölmondást. A fölmondási határidőt ezután is helyhatósági szabályrendelet állapítja meg. — A határidő után beadott fölmondási előterjesztést a bíróság azonnal elutasítja. A törvény nem enged meg semmiféle pótlást, mert a pört a lehető leggyorsabban le akarja bonyolítani. A bíróságnál előterjesztett fölmondás ellen a kézbesítéstől számított 8 nap alatt meg kell tenni a kifogásokat, különben a fölmondást végrehajjták. A fölmondást a házfelügyelőnek is kézbesítik. Ha nem tudják kézbesíteni, a bíróság ügygondnokot nevez ki. — A tárgyaláson csak azt vitatják, hogy érvényes e a fölmondás s csak olyan bizonyítást engedhet meg a bíró, a melyet nyolcz nap alatt befejezhetnek. Az ítéletet azonnal végrehajjták.

— **Gondatlan talyigás.** Nagyon megadta az árát Barna Jánosné egy talyigás gondatlanságának. A Szent Anna utczáan ment és egy talyigás, ki ugylátszik részeg volt, éppen akkor akart fölhajtani a járdára. A talyigás

nem vette észre az asszonyt és a lován végig vágott. Ez megvadulva rohant föl a járdára, úgy hogy Barna Jánosnénak már nem volt ideje menekülni. A talyiga rudja a jobb karját a falhoz szorította és azonkívül más sérüléseket is szenvedett. A talyigás mikor látta, hogy bajt csinált, lerángatta a lovát a járdáról és elhajtott, úgy hogy sem a számját, sem a nevét nem sikerült megtudni. Barna Jánosné a gondatlan talyigást bejelentette, a rendőrségen a hol megindították a nyomozást a talyigás ellen.

— **Rejtélyes eltűnés.** A hajdunánási rendőség táviratban értesítette a debreczeni rendőséget, hogy a múlt év végén rejtélyesen eltűnt Tóth Sándor félkegyelmű legény. Szülői kevés buzát küldtek tőle, hogy azt vigye el a malomba megőrölni. Valószínűleg valami bünténynek esett áldozatul. Az eltűntet a szorgos kutatás után sem sikerült eddig megtalálni.

Csendőrök vérengzése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 4.

Kassáról írja tudósítónk: Véres harcnak volt színtere tegnap a forró-encsi vasuti állomás, Munkások és csendőrök tütek össze egymással, Valóságos küzdelem fejlődött ki közöttük, melyben négy ember súlyosan megsebesült.

Az összetűzés előzményei a következők. A pelsüci faipar részvénytársaság Fancsal község mellett levő erdejében fát vágatott vagy harmincz gömörmezei munkással, A hideg időjárás miatt beszüntette a társaság a munkát s a munkásokat elbocsátották, A forró-encsi vasuti állomásról akartak Gömörmezeibe utazni.

Az állomáson, hol a munkások a kassai személyvonatot várták, több mint négy órája vesztegeltek már s az állomás koresmában erősen bepálinkázva, — veszekedni kezdtek, Az állomásra kirendelt csendőrjárőr csendre intette a munkásokat, kik oda sem hederítve, még inkább lármáztak, Erre újból felszólították őket, hogy nyomban hagyják el az állomást.

Két berugott munkás neki támadt az egyik csendőrnek s fejszéik nyelével ütlegelni kezdték, A csendőr sipjelére még három csendőr jelent meg az állomáson, kik rálőttek a munkásokra, A lövés zajára összefutott az egész állomási személyzet.

Mikor a néptömeg eloszlott, szörnyű látvány tárult a munkások szeméi elé, Négy ember fatrengett véreben a földön, A csendőrök golyói találtak.

A sebesültek láttára a munkások újból rá akartak támadni a csendőrökre, de miután látták, hogy azok a fegyverhez nyultak, szétfutottak.

A négy sebesültet beszállították az encsi kórházba, az összetűzés kezdeményezőit pedig a csendőrök letartóztatták.

A vizsgálatot a kassai csendőrparancsnokság megindította.

Külömfélék.

+ **Pör egy tortáért.** A rummelsburgi törvényszék előtt most egy furcsa pör folyik nagy elkéseregésben. A pör tárgya egy torta, a melyet a rummelsburgi négyelet legutóbbi mulatságán sorsoltak ki s amelyet ugyanott el is fogyasztottak; a pörnek tehát nincs is tulajdonképeni tárgya, mert ami volt, azt a pörös felek megették. Ez a furcsa pör különben így támadt: A kérdéses tortát jótékony célra kisorsolták és egy Fleischmeister nevű uriember 36 márka 60 pfen-

nigért, mint legtöbbet ígérő megvásárolta és mindjárt meg is ette. Csakhogy egy a társaságban szintén jelenlevő gyáros, ki az árverelésben szintén részt vett, azt állította, hogy ő volt a legtöbbet ígérő, mert az utolsó 10 pfenniet ő ígérte és magának követelte a tortát. A dologból pör lett. A gyáros — miután a tortát már meg nem kaphatja — 10 márkát követel kártérítés fejében. A különös pör még nem nyert végleges elintézését. Ez idő szerint ott tartanak, hogy egy oszmó bejelentett új tanut hallgatnak ki az ügyben, hogy a bíróság megállapíthassa, hogy tulajdonképen ki volt hát az utolsó ígérő.

+ Az imával gyógyítók. Berlin város képviselőtestületének tegnapi ülésén egy képviselő interpellált amiatt, hogy egy berlini gimnázium dísztermében az imával gyógyítók szektája rendes összejöveteleket tart és az ifjúság között is terjeszti hóborzós eszméit. Az imával való gyógyítás Amerikából ered. Londonban ennek a szektának, melynek tagjai a betegekhez nem hívnak orvost és a betegséget csak misztikus imákkal akarják elűzni. Egyre növekedő befolyása van. Most ezt a veszedelmes szektát Berlinben is terjesztani akarják. A szóban forgó gimnázium igazgatója levelet írt egy városi képviselőnek, melyben azt a véleményt fejezi ki, hogy az összejövetelekben nem lát semmi károsat. Az interpelláló képviselő az összejövetelek sürgős betiltását követeli. Ezután rövid vita támadt, melynek során többen megdöbbenésüket nyilvánították azon, hogy az imával gyógyítók veszedelmes tanításai már az iskolákba is bejutottak: Az egyik szónok arra hivatkozott, hogy Humboldt akadémiájának nem akartak a potsdami gimnáziumban hajlékot adni, a hamburg akadémiáját ellenben befogadják. Végül az elnök bezárta a vitát, azzal az ígérettel, hogy az ügyben szigorú vizsgálatot indít.

Evi jelentés

A debreczeni Páli sz. Vircze-egyesület múlt évi működéséről.

Városunknak ez a szép jótékonyági egyesülete évenként egyszer szokott a nagy nyilvánosság elé lépni. Akkor midőn beszámol arról a nagy arányú jótékonyaságról, a melyet az előző évben városunk szegényei vel szemben gyakorolt. Hat évvel ezelőtt alapította Dr. Wolafka Nándor v. püspök, és a kiváló emberbarát, s azóta az ő vezetésével kitűnő misziót teljesít városunk szegény ügye körül. Különösen az u. n. házi szegényeket gyámolítja ez egyesület, a kiket valamikor jómóduak lévén, a szeméreméret visszatart attól, hogy alamizsna után nyujtsák ki kezüket. Ezeket az egyesület gondozói által hajlékukban felkeresi, s a mutatkozó szükségszerint ellátja élelemmel, tüzelőfával és betegség esetében ingyen gyógykezeléssel. És e praktikus jótékonyaságot nem a felekezeti szűkkeblőség, hanem az általános keresztény felebaráti szeretet parancsa szerint gyakorolja. Segélyzettei között egyforma számban vannak a katolikusok és a másvallásúak. Egyébként beszéljenek helyettünk a számok!

Az egyesület az elmúlt 1901 évben átl-

lardo segélyben részesített 165 családban 545 egyént. Ezek közül róm kath 244; gör kath 39; ev ref 230; ág ev 1; izraelita 31. E czélból kiadott 6166 kor 47 fillért.

Bevételeit tulnycmólag a róm kath templomban felállított sz Antal persely adományai képezték. E czímen befolyt 6120 kor 13 fillér, Pénzbeli adományaikkal hozzájárultak: Dr. Schlauch L. bibornok püspök 100 kor, Wolafka Antal 70 kor 50 fill, Miha lovits J 60 kor, N N 40 kor, Czabán D 21 kor, 32 fili, Debreczeni első Takarékpénztár 20 kor, Közgazdasági Bank 20 kor, István gőzmalom 20 kor, Maldéryi Aranka báróné 20 kor, Drumár B 20 kor, N N 20 kor, Tar karék és Hitelintézet 15 kor, Debreczy József 10 kor, Weisz S 10 kor, Török L 9 kor, Pródán Gy 6 kor, özv Kovács Gyuláné 6 kor, Boczán Elemér 5 kor, Cseszia P gyűjtése 4 kor 80 fill, N N 4 kor, Pásztor J 3 kor, Leskó J 3 kor, Kőrösi J 2 kor 70 fill, Németi Gy 1 kor 30 fill, Visszatart előleg 60 kor Együttesen 559 kor 62 fill. Az egyesület részére ruhaneműket ajándékoztak: Lengyel Imre 4 drb férfiruhát, Mihalovits István 7 drb férfiruhát és 3 pár cipőt, Debreczy J 5 drb férfi és 2 drb nőiruhát, Czabán D 4 pár cipőt, Brösztel L 1 pár cipőt, Rauch B 1 drb ruha, 2 pár cipő, Pohl G 2 pár cipő, Csalkovszky Kálmán 3 drb ruha, 1 pár cipő, Együttesen 41 drb ruha, 39 pár cipő. Az egyesület jelenlegi vagyoni állapota a következő: Bevétel 12796 kor 90 fillér. Kiadás 6166 kor 47 fillér, készpénz maradvány 6627 kor 43 fill. Alapítványi kötevényben 1205 kor 77 fillér. Együttes aktív vagyon 7833 kor 20 fillér.

Érdekes még felemlíteni, hogy a hungarus egyesület hat évi fenállása alatt 17373 kor fordított városunk szegényeinek felsegélyezésére. Tartsa is meg az Ég a derék egyesületet, hogy még sokáig gyakorolhassa jótékonyságát. Előjárói, gondozói és működőtársai pedig nemes tettüknek tudatában találják meg jól megérdemelt jutalmukat.

CSARNOK.

Küzdelmes élet.

— Regény. —

Írta: V. Zoltán.

II.

Iskola és libászat.

— Elő leczkézni! — kiáltott a tanító ur s leült a tornác alatt levő sejté keze eskabálta székre.

Az egész sereg nyitott könyvvel a kezében indult a tanító ur falá illő félelmek és iszonyatos szurkolások között.

— Fejes Peti hol vagy? Halljuk azt a leczkét!

Egy borzas, pofókképű fiu butt elő az armádia közül. Odaadta könyvét a tanító urnak, aztán nekivágott a kiszabott studium felemondásának.

Soha olyan nyelvet, mint a minő e nagyreményű tanoncz eldarálta kiszabott rátáját!

A ki e nyelvet hallotta, lehetetlen, hogy fogalmat ne szerezhetett volna arról, hogy minő lehetett annak idejében a bábeli zűrzavar.

— Jól van, fiam, Peti! Csak iparkodjál!

Még te sokra viheted! — helyezte a tanító ur a kis borzas beszédét, ki diadalérzettel vonult hátra.

Nem cserélt volna holmi elsőbrendű kis királylyal.

Büszke is lehetett ám magára, a kit a tanító ur kegyes elismerésében részeltetett, mert amint később tapasztaltam, sokkal szivebben osztogatta az ütlegeket.

— No, Hájás Miska! Hol vagy? Állj elő! Tudod-e a szent históriát?

Tarkaszemű, alacsonyhomlokú kis zömök fiu állt elő.

Brühühü!.. Nem tudtam megtanulni, mert a könyvem...

— Micsoda? Hát hova lett a könyved?

A Miska megnémult, mint Zakariás a templomban és nem felelt a kérdésre egy hanggal sem.

Hanem hiszen ott volt a többi, megmondták azok helyette, hogy a kutyával játszott és az tépte el.

— Látod, akasztófáraláló, mondtam, hogy ne játszdódjál azzal a kutyával, ugy-e? Hát te rajtad nem fog a szép szó?... Már most nem fogsz hazamenni! Hol a kusztós? Zárja be a pinczébe a gazembert!

A felügyelő; kit kusztósnak hívtak sebtében fölönfogta a keservesen szepgő Hájás Miskát s minden kapálódzása daczára becsukta a pinczébe.

— No, ti meg készülődjétek! Sorba állni szépen! Keressétek elő a negyvenkettedik zsoltárt! Diktáld te, Rigó Gyuri!

Fülethasogató hangon ordította el Gyuri az első sort.

Megkezdődött a magasban szárnyaló ének, melyet ha hallani szerencsések voltak odafern, aigha elképzelni tudták, hogy mi történik ide lenn.

— Mars, hazafelé egy sorban! — intett a tanító ur. — Az utcán köszönjétek minden becsületes embernek!

Megindult a menet az utcára, torokszakadtából kiáltva a megszokott köszönlést:

— Isten maradjon tanítóurammal tanítóné asszonyommal!

És csak azon tűnődtem az egész uton, hogy melyik hát az a becsületes ember, a kinek köszönni kell.

A zsidónak persze, hogy nem köszöntünk. Még azt akkor a jóindulatu magyar nép nem sorozta azon emberi társaságba, a kinek köszönni szoktak.

Otthon nagy örömmel fogadtak nevelőszüleim. Sári néni mindjárt egy darab vajjas kenyeret nyomott a kezembe.

— Egyél, drágám! Megéhezhetél azóta! — mondá a szeretet selid hangján.

Mózes ur meg kis szerket faragsált ez idő alatt számomra melylyel kegyetlenül megörvendeztetett.

Életemnek talán ez volt legboldogabb napja. Igaz, hogy az iskolától kegyetlenül félttem, hanem hogy aztán megizeltem, már nem tűnt fel előttem oly félelmetesnek,

— Miért félnék? — vigasztaltam magamat. — Lám Fejes Peti nem bántotta senki, mert jól tudta a leczkét! Hát én is megtanulom, hogy ugy ne járjak, mint Hájás Miska.

Mit csinál az szegény? Talán azóta meg is ették a patkányok. Jaj, ha engem egyszer oda zárnának, bizonyosan belém állana a rossz betegség!

Délután egy ékes jelenetnek voltam szemtanuja.

Mikor hazafelé mentünk az iskolából, egyik fiu felkiáltott a Hájás udvarára, hogy a Miskát megverték.

— Ki verte meg? — kérdezte Hájás Ferencz, ki kurátora volt az egyháznak.

— Hát a tanító ur! — magyarázta a kis nyelves. — Ugy megverte, mint a két-fenekű dobót! Aztán meg a pinczébe záratta.

A Hájás család nagyralátása közbeszéd.

tárgya volt Tótvölgyön. Öltözeteikben, életmódjukban, háztartásukban az urat majmolták.

(Folyt. köv.)

POLGAR SÁNDOR

magy. kir. szabad. nyert orvosi mű-és köztérész BUDAPEST,

VII. Erzsébet-körút 50. sz. Ajánlja dusan felszerelt rak-tárát saját gyártmányu orvosi, sebészi és beteg-ápolás-tárgyakban. Saját találmány m. kir. szabadalmazott Polgárféle

SÉRVLŐTŐ haakító, görsér-elleni gum-mi-harisnya, orthopédia-ké-szülékek, műlábak és ke-zek stb.

Valódi francia különleges-ségek F. Bergerand file pá-ról gyarából.

Stánzás ellen véve 16302.sz.a. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

COGNAC
CZUBA-DUROZIER & Co.
 FRANCOZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
 Mindenütt kapható.

RETHY-féle
PEMETEÜZUKORKA
 Csak RETHY-félét fogadjunk el!
 Mindenütt Rethy-félét tessék kérni.

Vasuti menetrend
 Érvényes 1901 Október hó 1-től
 — Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul		V o n a t		Érkezik	
P.-Ladány*	12.— déli	Vegyesvonat	1.28	délután	
P.-Ladány	8.10 este	Személyvonat	9.43	este	
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat	1.50	délután	
Budapest	12.36 délután	Személyvonat	8.10	este	
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat	5.45	reggel	
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat	9.40	este	
P.-Ladány	3.37 "	Tv. sz. sz.	5.34	délután	
Debreczen—M.-Sziget—Körösmező					
Királyhass	5.10 reggel	Személyvonat	2.08	délután	
Körösmező	2.56 reggel	Személyvonat	12.41	délután	
M.-Sziget	3.56 délután	Személyvonat	10.50	éjjel	
M.-Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat	4.56	délután	
Szatmár-Németi.	7.58 este	Tv. sz. sz.	12.08	éjjel	
Szatmár-Németi	6.46 este	Gyorsvonat	8.50	este	
Debreczen—Szerencs					
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat	11.21	délelőtt	
Szerencs	4.01 délután	"	7.03	este	
Szerencs	6.58 este	"	10.48	éjjel	
Debreczen—Füzes-Abony					
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24	délelőtt	
Tisza-Füred	4.21 délután	"	7.56	este	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértes					
N.-Léta—Vértes	9.35 reggel	Vegyesvonat	11.16	délelőtt	
N.-Léta—Vértes	4.31 délután	"	6.18	este	
Debreczen—Tisza-Lök					
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat	9.17	délelőtt	
"	4.06 délután	"	7.29	este	
H.-Nánási g	11.20 délelőtt	"	1.18	délután	

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		V o n a t		Indul	
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz.	6.08	reggel	
P.-Ladány	5.03 reggel	Személyvonat	4.00	reggel	
Budapest	3.36 délután	Személyvonat	9.15	délelőtt	
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat	2.03	délután	
Budapest	2.33 éjjel	Személyvonat	7.05	este	
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat	6.50	reggel	
Körösmező—M.-Sziget—Debreczen					
Szatmár-Németi	8.46 reggel	Gyorsvonat	6.42	reggel	
Szatmár-Németi	7.32 reggel	Személyvonat	3.45	reggel	
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonat	6.—	reggel	
Szatmár-Németi	6.45 este	Személyvonat	2.47	délután	
M.-Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat	11.35	délelőtt	
Körösmező	10.12 éjjel	Személyvonat	1.22	délután	
Szerencs—Debreczen					
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5.—	reggel	
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat	9.03	délelőtt	
Szerencs	7.53 este	Személyvonat	5.10	délután	
Nagy-Léta—Vértes—Debreczen					
N.-Léta—Vértes	7.18 reggel	Vegyesvonat	5.35	reggel	
N.-Léta—Vértes	3.13 délután	"	1.05	délután	
Tisza-Lök—Debreczen.					
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyesvonat	5.06	reggel	
Tisza-Lök	6.25 este	"	2.35	délután	
H.-Nánási	3.30 délután	"	1.30	délután	
Füzes-Abony—Debreczen					
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonat	4.18	reggel	
Füzes-Abony	5.45 délután	"	11.35	délelőtt	

Szülőoltványok

szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban
fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

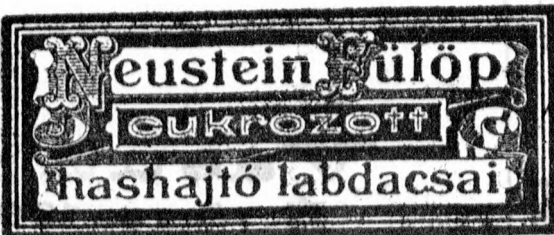
Gleditschia csemetek és magvak.

Uradalomnak, községeknek három évi tör-
lesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény.
Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés ne-
velhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással
melyen nemhogy ember, de semmi éle állat, még
az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rende-
léshez rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás
mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. —
Ára 6 frt.

Díjcsémék. Oriási jövedelmet biztosító vol-
tánál fogva, ennek tenyésztése-
számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül
elterjedt.

Színes fényvonalú főárjegyzék ingyen és bér-
mentve küldetük minden rendelési kötelezettség
nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan köny-
vet kap ezrei, ki azt címére ingyenes bérmentve
kéri, mely bírson az a ház, vagy család a hol
annak tartamát haszonra ne fordítanak, városban,
falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál
eggyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll
kik rendelni szeretni nem akarnak, mert benne
számos oly közlemények foglalhatók, melyek
mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „
Ermelléki első szülőoltvány-telep“ Nagy-
Kagya, u. p. Székelyhid, Nagy Gábor.

(Neustein féle ERZSEBET labdaccai)

SZEKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott-kulsejük végett még gyermekeknek is
szívesen veszik

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekercs, mely 8 do-
bozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 40 fillér.

Készpénz előleges pekuldeése mellett bérmentve küldetük.

ÓVÁS!

Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határo-
zottan Neustein Fülöp hashajtó labdacseit. Va-
lődi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett
védjegyükkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Liptó“ és „Neustein.
Fülöp gyógyszerész“ aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény
széki leg védett csomagjeinek aláírásunkkal van ellátva.

Neustein Fülöp

„Szent Liptó“-hoz címzet gyógyszerháza
Wien, Plankengasse. 6.

Raktár Debreczenben: dr. Rothschnek V. Emil, Tóth Béla, Balázs Ödön, Mi-
halovits István, és Füleki Pál gyógyszerházában.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalmi főtűveit

Magyar FRANKLIN Remekírók

Társulat kiadása

cím alatt egyöntetű szép
kiadásban, 55 kötetben di-
szes vászonkötésben adja
közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

- *Arany János Kisfaludy Károly
- *Arany László Kisfaludy Sándor
- Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
- *Bajza József Kossuth Lajos
- Berzsenyi D. Madách Imre
- Csiky György Mikos Kelemen
- Csokonay V.M. Pázmány Péter
- *Czuczor Gergely Petőfi Sándor
- Deák Ferencz Reviczky Gyula
- Eötvös József Széchenyi István
- Fazekas Mihály Szigligeti Ede
- *Garay János Teleki László
- Gyöngyössi I. Tompa Mihály
- Gyadányi J. Vajda János
- Kálnai József Vörösmarty M.
- Katona József Zrínyi Miklós
- Kazinczy Ferenc művelt.
- *Kemény Zsigmond
- Népiessy János Népballadák

Külső költészet

* A csillaggal jelzett remek-
írók kiadási jogát a Franklin
Társulat magának szerződé-
sileg biztosította úgy hogy azt
más kiadó ki nem adhatja ezen
írók művei más versenygyűj-
teményben meg nem jelen-
hetnek.

A Franklin féle Magyar
Remekírók 55 testes kötet
felöleli a legbecsebbet,
mint a magyar szellem
teremtett és hivatva van
arra hogy minden családi
könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar
Remekírók kiállítása méltó
a nemzeti mű jelentő-
ségéhez. Kötése pálya-
nyertes művészi erős an-
gol vászonkötés, a papírja
fámente, soha meg nem

sárgul; betűi külön e célra
készülnek.

A Franklin-féle Magyar Re-
mekírók ötkötetes sorozatok-
ban jelennek meg 1802 feb-
ruártól kezdve és azontul
minden félévben egy-egy öt
kötetből álló sorozat.

A franklin-féle Magyar
Remekírók előfizetőinek kü-
lön kedvezményképen a most
megjelenő új magyar Shak-
spere kiadás, 6 vaskos kö-
tetben, díszkötésben 20 ko-
rona — kivételes ártan szál-
lítottatik, holott e kiadás bolti
ára 30 korona lesz, és az
eddig forgalomban volt Shak-
spere kiadás 100 koronára
került. — Legkiválóbb költ-
őink remek fordításaiiban
közli Shakspeare remekait e
kiadás, névszerint Arany J
Petőfi, Vörösmarty, Szász
Károly, Léva József, Arany
László, Rákosi Jenő, Győry
Vilmos átültetésében. Ez az
egyetlen teljes magyar Shak-
spere és értéke kiegészít-
tője a Magyar Remekíró
gyűjteményének. Megrend-
hető a Magyar Remekírók
kal egyidejűleg.

A Franklin féle Magyar
Remekírók 55 kötetnyi teljes
gyűjtemény ára 220 korona,
mely összeg havi részletek
ben törleszthető; a hat kö-
tetes teljes Shakspeare ked-
vezményére 20 kor. a Re-
mekírók előfizetőinek, ha a
két mű együttesen rendel-
tetik meg.

Sajtó alá ren-
dezik és az il-
lető író életét és
munkáinak jel-
lemzését felölelő
bevezetése el-
látják:

- Alexander B.
 - Angyal D ávid
 - Badies Ferencz
 - Bánóczi József
 - Beöthy Zsolt
 - Berzeviczy A.
 - Bayer József
 - Endrődy Sándor
 - Erdődi Béla
 - Erdélyi Pál
 - Ferenczy Zoltán
 - Frankói Vilmos
 - Gyulai Pál
 - Kossuth F.
 - Kozma Andor
 - Lévay József
 - Négyesi László
 - Rákosi Jenő
 - Riedl Frigyes
 - Széchy Károly
 - Szell Kálmán
 - Váczi János
 - Vadnai Károly
 - Zoltvány Irén
- E fényes névsor
biztosítékot nyuj-
tott arra nézve
hogy a Magyar
Remekírók meg-
bizható szövegét
adja a fölvet-
t munkáknak, s
hogy minden élet-
rajz önálló be-
csű munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekírók“
nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Tejjes Magyar Shakspere,

a Kisfaludi Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi, Vörösmarty
Szász Károly, Léva, Arany László, Fejes, Greguss, Győry Vilmos, Lőrinczy
Lehr, Rákosi Jenő, Szigligeti által fordított kiadása. Ez a fordítás ma
már magyar remekíró számba megy, mert azt halljuk a színpadról, ezt
idézük lépten nyomon; átment a nemzet vérebe.

A teljes Magyar Shakspere-t kedvezményes áron kapják a „Ma-
gyar Remekírók“ megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötöt
munkát 30 koroná helyett 20 koronáért, ha mind a két ma-
kát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könykereskedés vagy
Franklin Társulat Budapestu.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alólírott..... könykereskedésben
..... ezennel rende-
.....
..... péld. Magyar Remekírók 5 kötet 220 kor.
..... Shakspeare összes színművei 6 kötet 30 kor. helyett
20 kor. kedvezményes áron
..... Shakspeare összes színműveit 6 kötetben külön
(a Magyar Remekírók nélkül) 30 korona bolti áron
és kéri a szállítási feltételek közlését.
Hely: Név:

Tessék a megrendelő jegyet aláírva, levelezési cí-
nyomatára azaz könykereskedésének beállításá-
nyomatára, mely könyvosztályát rendezésen jelözi.